

Dalslands
DL
Litteraturförening

KORP GLUGGEN

nr 4|13| årgång 15

Dalslands Sparbanks
Litteraturpris
Nomineringsdags!

*Julhälsningar
från läsfåtöljen!*

Dalslands DL Litteraturförening

Kyrkogatan 14
662 36 ÅMÅL

Tel. 0532 - 151 11

www.bokdagaridalsland.se

Plusgiro 18 46 69-0

Bankgiro 5267-3282

Org.nr. 802420-4037

Föreningen för alla som läser, skriver, samlar, köper, säljer, ger ut, lånar ut eller är intresserade av litteratur i största allmänhet. Föreningens syfte är att stödja litteratur med anknytning till Dalsland. Nytt och gammalt, skönlitteratur och facklitteratur, poesi och dokumentär.

Vi samarbetar med biblioteken i Dalsland och med bokhandlare, samlare, författarföreningar och andra kulturföreningar.

Vi vill hålla ett "korpöga" på det litterära Dalsland.

SOM MEDLEM FÅR DU:

- Korppluggen, fyra nr/år som innehåller presentation av nyutkommen litteratur, information om böcker och Bokdagar, litterära inlägg, insändare, medlemsnytt m.m.
- Inbjudningar till litterära arrangemang i Dalsland.

MEDLEMSAVGIFTEN ÄR

125 kr/år för enskild medlem inkl. familjemedlemmar.

200 kr/år för institution och företag.

OMSLAGSBILD

Åsa Carlsson

Korppluggen trycks hos
Niklassons Tryckeri AB, Mellerud
info@niklassonstryckeri.se
Issn 1404-2502

FÖRENINGENS ORDFÖRANDE ANSVARIG UTGIVARE

Lena Grönlund
0531-40525, 0706-833 889
lngnrlnd@gmail.com

REDAKTION

Redaktörer

Gunilla och Lars Gustafsson
0532-145 93, 070-341 45 93
larsgus@live.se

Lena Grönlund
0531-40525, 0706-833 889
lngnrlnd@gmail.com
Monika Åhlund 0531-330 90
053133090@home.se
Maj-Lis Dolk
0532-186 35, 0705-64 60 21
maj-lis.dolk@bokdagaridalsland.se

Frida Stålhandske
070 - 440 11 91
frida@bokdagaridalsland.se

BOKDAGAR I DALSLAND

Anita K Alexanderson
Lunnegatan 15
662 31 Åmål 0532-125 23
anita.k.alex@bokdagaridalsland.se

ANNONSER

Lena Grönlund
0531-40525, 0706-833 889
lngnrlnd@gmail.com

ANNONSPRISER

Helsida 1200 kr
Halvsida 800 kr
1/4 sida 600 kr
1/8 sida 500 kr

Om man binder sig för en annons i fyra nr. rabatteras det med 20% på priset för varje annonsinförande.

Vid tekniska detaljer och annonsmaterial: Bele Fransson 0530-360 90

ANNONSLAYOUT

Kontakta:
Åsa Carlsson 0532-710 71 eller
Bele Fransson 0530-360 90 så hjälper de till att utforma din annons.
Kostnaden för detta debiteras separat.

PLANERAD UTGIVNING AV KORPPLUGGEN 2014

Nr 1 Vecka 10 Manusstopp 16/2
Nr 2 Vecka 26 Manusstopp 8/6
Nr 3 Vecka 39 Manusstopp 7/9
Nr 4 Vecka 49 Manusstopp 16/11

ORDFÖRANDEN har ordet

Leve Novellen!

Att 2013 års nobelpris gick till "den samtida novellkonstens mästare", Alice Munro, har förstås inte gått våra läsare förbi. Tyvärr har vi inte sådana kontakter att vi kan publicera någon av hennes noveller i Korppluggen. Men vi kan gratulera, och glädjas åt att novellen, vår alldeles särskilt omhuldade litterära genre, har fått så fin uppmärksamhet! Vi hoppas det leder till att ännu fler upptäcker vilken fantastisk konstform novellen är. Koncentrerad, finslipad, ofta tankvärd, ofta med en oväntad vändning som låter oss se saker i ett nytt ljus.

Några har upptäckt det, nämligen ungdomarna på högstadieskolan i Bengtsfors, Bengtsgården. Läs om deras fantastiska nobelnovelltävling och gläds åt att återväxten är säkrad!

"Novellen är ögonblickets konst" säger Gun Ekroth, och hon om någon kan definiera vad en novell är. Det är henne vi har att tacka för många oförglömliga möten med noveller genom åren och för att vi vågat satsa på den nordiska novellen. I dessa tider av rumphugget twittrande och egotrippat ord- och bildbajsande på "sociala" medier (och då menar jag inte allt viktigt och meningsfullt d:o – mer om det en annan gång!) är det fint att det finns något så genomarbetat, välformulerat och ändå så lättillgängligt som en bra berättelse, att läsa högt i aftonlampans sken eller i klassrummet. En historia som tål att diskuteras och analyseras, om man vill, och som man gärna läser en gång till, eller två.

Vi är stolta över att ha kunnat publicera så många novellmästare som vi faktiskt gjort genom åren. Novellen är som klippt och skuren för litterära magasin med ambitioner, som t.ex. *café Existens*, *tidskrift för nordisk litteratur*, för att ta ett exempel. Den har vi skaffat till Litteraturhuset i Åmål och har f.n. gott om exemplar à 20 kr till våra medlemmar, ett julklappstips bland många i det här numret av Korppluggen.

Ett annat hett tips är förstås att ge bort ett medlemskap i Dalslands Litteraturförening till nära och kära, långt borta eller här hemma i Dalsland. Vi har inga fasta öppettider på Litteraturhuset men den som vill botanisera bland våra böcker, bli medlem eller träffa någon av oss kan alltid nå oss med e-post eller telefon. Alla kontaktuppgifter hittar man i spalten här intill och vi blir alla lika glada när någon hör av sig!

Vi har två andra pristagare att gratulera, inte världsberömda (än i alla fall) men väl värda den hedersbetygelse de fick i höst i form av Dalslandsmedaljen: Daniel Poohl, som vi presenterade i förra numret av Korppluggen, och Gudrun Rydberg som får en utförlig presentation i detta nummer. Missa inte den, den gör heder åt såväl Gudrun som författaren!

God Jul och Gott Nytt År Alice Munro, Gudrun Rydberg, Daniel Poohl och alla skrivkunniga elever på Bengtsgården! God jul och gott nytt år önskar vi våra lovande skivartipendiater, alla det gångna årets författare som kommit hit till Baldersnäs och Åmål och delat med er! God jul, tack för i år och välkomna att vara med i vårt arbete alla gamla och unga, nya och återkommande medlemmar! Vi behöver er för vi har mycket att göra nästa år. Ni behövs för litteraturen, och alla behöver litteratur!

Lena Grönlund

Fem av årets Augustprisnominerade författare har varit hos oss:

UNGDOMSBÖCKER:
Clara Persson och Sara Kadefors

SKÖNLITTERATUR:
Katarina Frostensson, Kjell Westö och Lena Andersson

Här kommer en novell av Kjell Westö:

Stugtokar

Stugan är från början av 1900-talet. Vi kallar den Torpet. Namnet är missledande, men skojeriet är inte medvetet: de rödmyllade väggarna, de vita hörnbräderna och trädgårdens knotiga äppelträd får stället att kännas just som ett Torp. Men huset byggdes inte av en torpare utan av en sjökapten, och en person med längden 180+ kan stå upprätt på vinden. Den takhöjden var inte fy skam när det begav sig, år 1920 var de finländska männens medellängd cirka 170 cm.

Sjökaptenen drucknade tidigt, änkan fick inget långt liv hon heller. Kvar i huset fanns deras ogifta dotter. Hon hette Berta och bodde ensam ända till 80-årsåldern: då föll hon illa och tvingades flytta till ålderdomshemmet.

När vi skaffade huset hade det stått tomt i tio år. Bertas krafter hade trutit mot slutet, det fanns mycket att städa. Det gällde inte bara huset, utan också trädgården. Så fort man satte ner spaden i marken träffade bladet en söndrig medicinflaska eller en folierad pappersform som en gång innehållit färdigmakaronilåda. Berta var folkskygg och på gamla dar blev hon också vresig. Hon kurade

inne i huset och kom ut på gården i skymningen, bar vatten, matade hönsen, tog upp potatis ur landet. När kommunen ville förbättra hennes levnadsstandard jagade hon de besökande socialarbetarna på porten.

Numera kurar alltså en författare i samma hus, han är en eremitnatur och trivs i sin stuga både tidigt på våren och i decembers kyla och mörker. Den förra ägaren, Bertas systerson, har lämnat efter sig både det ena och det andra. Bland de ting som påminner om Berta finns en byrå, en kommod och en rya som uttrycker exalterad religiositet ("O Herre, utan dig är jag hjordens mest skälvande hind".) På verandan finns vyer från Rotterdams och Hamburgs hamnar, de är målade på små träplattor och det är nog pappa sjökaptenen som hämtat dem från någon av sina resor.

Men allt detta är utsmyckningar och en flirt med nostalgin: när författaren är på plats är livet modernt, då fyller han huset med sin laptop, sin iPod och sina elgitarrer, och hans elräkningar är säkert hundrafaldiga jämfört med Bertas.

Författaren gissar att Bertas identitet – skygg,

from, sträng- var beständig som urberget. Själv har författaren känt att han har många jag. Kanske, tänker han, har han och Berta inget annat gemensamt än Torpet och den steniga marken det står på. Där Berta mumlade bibelord medan hon rumsterade i sin trädgård, kastar författaren ett surt getöga på gråhimlen och mumlar slagerrader om höstens mörka vatten som brusar under bron och det stora vemodet rullar in. Där Berta gick till lidret för att mata sina höns, går författaren till bastukammaren för att lira soul på sin Stratocaster. Men när författaren lufsar omkring i stövlar och ylletroja tillräckligt länge, då rakar han av sig skägget, lögar sig länge i bastun och byter till italienska mockaskor och

märkespaletå. När han kör till färjan slår honom tanken att han provat identitet efter identitet i hela sitt liv utan att våga välja någon av dem, och att han kanske har orsak att vara avundsjuk på Berta. Ibland när författaren står på Torpets trappa känns det som om han hade ett hål i sitt hjärta, ett hål där all värme rinner ut. Men en eftermiddag stannar han sedan upp och tittar på decemberhimlen. Den är alldeles molnfri, också vinden är mildare än vanligt. Världen är hel och tyst och klar som kristall, och författaren känner hur hålet i hjärtat försvinner, hur han smälter samman med världen, hur han hör till. Och han tänker: tänk om den vresiga Berta hade stunder då hon kände så här?

Dalslands Sparbank

DALSLANDS SPARBANKS LITTERATURPRIS 2014

Dags att nominera!

Dalslands Litteraturpris har bytt namn och blivit dubbelt så stort! Litteraturpriset delades första gången ut år 2001. Syftet var, och är fortfarande, att årligen uppmärksamma ett författarskap eller ett litterärt verk med anknytning till Dalsland. Pristagare kan t ex vara författare, utgivare eller illustratör.

Bakom priset står Dalslands Sparbank och Dalslands Litteraturförening.

Priset kan inte sökas men alla får föreslå pristagare till juryn.

Prissumma 10 000 kr

Jury: Lena Grönlund, Anita K Alexanderson, Maj-Lis Dolk

Nomineringstid: senast 15 april 2014

Nomineringar skickas via e-post till kerstin@bokdagaridalsland.se

Årets sista författarafton i Åmål

Text Gunilla Gustafsson Bild Gunnar Bergman

Vilken kväll det blev!

Höstmörkret och regnet bara försvann. Vi uppslukades helt av de två författarna vi fick möta.

Den ena var poet, Ann Jäderlund, lågmäld, lite försiktig, lite tyst. Den andra romanförfattare, Aino Trosell, tog plats på ett annat sätt, flödande, rappt, humoristiskt.

Ann Jäderlund var först på scen. Hon är en flitig skribent och också översättare. 2009 var hon nominerad till Augustpriset.

Hon läste först ur diktsamlingen Blomman och människobenet, som kom ut 2003. Hon läste långsamt, försiktigt och väldigt inlevelsefullt. Dikterna är inte helt lätta att ta till sig men det kändes att publiken var fascinerad och mycket koncentrerad.

Därefter läste hon ur tidskriften Provins (för Norrlandspoeter), som hon medverkat i. De dikter hon läste var tillägnade Stina Aronsson och hade titlar som "Mattan", "Doft till en blomma", "Ginst". I dessa fanns ett starkt inslag av färger.

Efter en kort kaffepaus var det dags att möta Aino Trosell. Hon har medverkat flera gånger på Bokdagarna och började med att säga att hon tycker mer och mer om Åmål för varje gång hon är här. Hennes 21:a bok har precis kommit ut, "En egen strand". Det är en roman och vi fick höra henne läsa några sidor ur den. Innan hon började sa hon "Jag ska läsa det roligaste avsnittet i boken och den är sannernligen inte rolig." Boken utspelar sig i Mikronesien, i en paradisk miljö. Men det är en hårdkokt historia. Huvudpersonerna är två systrar, som har lovat varandra ett år då de ska hitta tillbaka till varandra och sina liv.

Det är en psykologisk thriller i nutid och vill man ha

sömnlösa nätter ska man absolut läsa den, tyckte hon. Boken innehåller också samhällskritik bl a om valfriheten som blivit allt större. Hon angriper också kvinnohatet och missunsamheten som blir allt tydligare.

Därefter gav hon oss en exposé över sitt yrkesliv och påvisade hur handlingen i hennes romaner påverkats av de erfarenheter hon fått i de olika yrkesrollerna. Hon sa att förvånansvärt många av hennes romaner har inslag av hav, dykning och ändlösa vidder. Konstigt med tanke på att hon är uppvuxen i Malung.

Hon berättade också om sin förvåning då hon över en natt blev deckarförfattare, "jag hade inte förstått att jag skrivit en deckare". Det var efter Ytspänning och Off shore.

Besattheten av dykare och dykning ledde henne till gruvmiljöer. Hon provade också på gruvdykning. En erfarenhet som hon använde sig av i en av sina fyra kriminalromaner. Dessa slog verkligen och hon blev prisbelönt för dem.

Som avslutning fick vi höra en nyskriven text "Livets snabba dans" som på ett elegant sätt band ihop hennes författarskap.

Efter jul inleder hon ett nytt projekt. Det vill hon inte avslöja något om men vi väntar med spänning.

Ann Jäderlund

Aino Trosell och delar av publiken

Dalslandsmedaljörer

Korpgluggen gratulerar Daniel Poohl och Gudrun Rydberg som förärades Dalslandsmedaljen på Samspelsmässan i Bengtsfors den 17 oktober.

Daniel Poohl, redaktör för tidskriften Expo och roman-debutant med den prisbelönta *Som om vi hade glömt* mötte vi i förra numret. Gudrun Rydberg harangerades vid medaljceremonin av en lärd och spirituell Cecilia Hedbor. Det är hennes text som vi här får ta del av. Läs och njut!

Kära Gudrun, högt ärade Kommittémedlemmar, mina damer och herrar!

Historia vero testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae – Historien är i sanning tidevarvens vittne, sanningens ljus, minnets liv, livets läromästarinna! Så formulerade Marcus Tullius Cicero med patos den historiska kunskapens livsavgörande betydelse. Att detta gäller, inte bara för den enskilda individen utan för hela samhället, framgår av hans bok *De re publica – Om staten*, där han med enfasc hävdar att republikens fall och den medborgerliga frihetens förlust var en direkt följd av samtidens historielöshet. *Vad*, frågar Cicero, återstår idag av den gamla samhällsandan? Och han svarar: *Den är till den grad bortglömd, att man långt ifrån att rätta sig efter den, inte ens vet vad den innebär.*

Cecilia Hedbor.

Ett eko av detta cicerocitat tyckte jag mig ana, när jag i *Hembygden* 1967 läste Ivan Anderssons rapport från *Bolstads Hembygdsförenings 30-årsjubileum: De små hembygdsföreningarnas dilemma* är, skrev Andersson, att ... *uppehålla intresset för tillvaratagande och vård av minnen från tider så olika våra, att de yngre står främmande inför dem.*

Emellertid fanns redan då framtidens hopp på plats: Sara och Arvid Rydberg på Stenens gård i Bolstads socken hade en passionerat historieintresserad dotter, Gudrun, som redan 12-årig hade sökt sitt inträde i hembygdsföreningen. Här mötte den unga Gudrun Rydberg många intressanta, handlingskraftiga män med den legendariske hembygdsforskaren Anders Gustav Bördh i spetsen. Gudruns entusiasm var så stor, att mor Sara förmanade sin dotter att ägna mer tid åt sina jämnåriga, i stället för att lyssna på gamla gubbars historieberättande.

Men Gudrun hade redan valt livsväg! Efter realexamen i Mellerud följde gymnasiet i Vänersborg, givetvis på humanistisk linje. Här hörde Gudrun till de få – i hennes klass var de endast tre – som också läste latin. Dessa tre blev rikeligen belönade; deras lärare var den grundlärde, underbare lektorn Sven Blomgren, som kröntes med professors namn. Att lära latin i en så liten, privilegierad krets för en man med Blomgrens resning blev karaktärsdanande för livet! Sven Blomgren var därtill en framstående hembygdsforskare med översättningar av latinska verk till svenska som sin specialitet. T.ex. översatte han åt Dalslands Hembygdsförbund den stenebyfödde kyrkoherdesonen Lars Hesselgrens *Dissertatio Academica de Dalia – Akademisk avhandling om Dalsland*, som ventilerades i Uppsala i Gustavianums stora sal den 8 december, ödesåret 1718.

På studentexamen 1972 vidtog direkt universitetsstudier i Göteborg i ämnena arkeologi, historia och svenska, enkelt och snabbt avklarade. Strax därefter kunde Gudrun Rydberg titulera sig *landstingarkivarie!*

Kontakten med Bolstads hembygd förenings hade Gudrun odlat under hela studietiden. 1978 utsågs hon till den ansvarfulla sysslan som sekreterare, en post som Anders Gustav Bördh haft i begynnelsen. Genast märks en nytändning i föreningen. Medlemsantalet stiger, aktiviteten ökar och det blåses nytt liv i det gamla sockenboksprojektet. 1980-talet, då Gudrun Rydberg är i 30-årsåldern, tycks hon gå från klarhet till klarhet. Redan 1985 är hon suppleant i Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbunds styrelse – och med ett genidrag utser samma styrelse Gudrun 1989 till *studieansvarig i förbundet*. Som sådan har Gudrun nu i 24 år med minutöst välplanerade och högtintresanta *studiedagar* berikat den dalsländska kulturen och medvetandegjort landskapets historia för dess invånare inom vida fält: geologi, flora, fauna, arkeologi, medeltidshistoria, rättshistoria, kyrkohistoria, byggnadshistorik, jordbrukshistoria, industrihistoria, folkminnen, etc. etc. Som deltagare lämnar man alltid dessa studiedagar full av tacksamhet, berikad, upplyft, själen har fått vingar!

År 1996 kunde Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund publicera ett imponerande arbete av stort och förblivande vetenskapligt värde, *Dalslands Diplomatarium*, där alla medeltida källskrifter om Dalsland samlats, återgivna både i original och översättning till nusvenska från tyska, medeltidssvenska och medeltidslatin. Sveriges främsta experter på området, nordisten Per-Axel Wiktorsson och specialisten på medeltidslatin Eva Odelman hade engagerats. Projektansvarig var Gudrun Rydberg, som även författat texterna till verkets bilddel, som visar medeltida föremål från Dalsland.

Vidare har Gudrun Rydberg från år 2004 också ansvarat för Dalslands Fornminnes- och hembygdsförenings årsskrift, som redaktör för *Hembygden*.

Föga förvånande återfinns Gudrun Rydberg numera även som Dalslands representant i hembygdsrörelsen på riksplanet.

Slutligen har Gudrun Rydberg varit initiativtagare till och drivande ordförande i *Bolstads prästgårds vänner*, alltsedan jubelåret 2000, då vännerna lyckades avstyra pastoratets planerade försäljning av Bolstads historiskt väldokumenterade prästgård till någon privat ägare. Härigenom har denna klenod från 1825 med sitt värdefulla Lizellska möblemang i övervåningens stora sal kunnat bevaras som kulturcentrum i sin bygd – en oas av lärdom och idyll. Med kärlek, kreativitet och stor kunskap vårdas husen och trädgården, och här bjuds ett rikt utbud av föreläsningar, utställningar och konserter. Dessutom finns en biblioteksfilial och ett bokantikvariat i huvudbyggnaden och ett bygdemuseum i södra flygeln.

Ja, kära Gudrun, nog har Du genom Ditt livsverk förkroppsligat Ciceros höga tankar om historien och i Din egenskap av studieansvarig gjort *henne* – för Ciceros *Historia* är ju femininum – till hela livets läromästarinna! Och nog har Du väl förtjänat en *Dalslandsmedalj* för allt Ditt goda arbete! Det är en händelse, som ser ut som en tanke, att Du får emotta den just den 17 oktober på den gamla romerska *Lucinadagen* – en dag som länge nog fanns med även i den svenska almanackan. *Lucina* betyder ju *hon som för fram i ljuset*, just så som Du fört fram dalsländsk kultur och historia!

Låt mig slutligen citera ur Erland Risells lovtal till Lars Hesselgren på hans disputationdag i december 1718:

*Nu ökes ehrt beröm / när DAHL den heder händer /
At I det fram i lius / ur mörcka dalar dra.*

I en fotnot kan tilläggas att Erland Risell i tidens fullbordan blev komminister i Bolstads pastorat och som sådan slutade han sina jordedagar där den 5 maj 1748.

Kulturesor

Kulturesorna duggar tätt i Dalsland. Föreningarna lockar med resor både inom och utom landet. Här ger vi några exempel:

Föreningen Norden på intressant besök i Åmål

Kerstin Sandqvist

Föreningen Norden Bengtsfors - Dals-Ed höll sitt senaste styrelsemöte i Åmål. Vi var inbjudna, eller rättare sagt inbjöd vi oss själva, till Dalslands litteraturförenings högkvarter i Åmål. Vi var nyfikna på planerna på ett nordiskt litteraturhus. Anita Alexanderson från Bokdagar i Dalsland tog emot oss med stora famnen och guidade oss i huset på Kyrkogatan där Dalslands litteraturförening disponerar hela övervåningen. En riktig drömlokal för en förening med möteslokaler, kokvrå och flera rum fyllda med böcker. Dessutom håller man på att iordningställa ett rum med sovalkov för gästande förfat-

tare. En förstudie är på gång, som ska se närmare på planerna på ett nordiskt litteraturhus. Anita ser bara möjligheter. Med den inställningen kan man flytta berg, så det handlar nog inte om det blir ett nordiskt litteraturhus i Åmål utan endast när.

Vid styrelsemötet diskuterades bl.a. årets "Kura Skymning", ett årligt samarrangemang mellan Föreningen Norden och biblioteken. Årets utvalda text är hämtad ur Isslottet av Tarjei Vesaas. Den 11 september läses texten, i skenet av levande ljus, på biblioteket i Ed och på kafé Schuckert i Dals Långed. Samtidigt läses samma text på hundratals bibliotek runtom i hela Norden.

Föreningen Norden i Bengtsfors och Dals-ED ...

... gjorde en kulturreisa 21-22 september till Helsingborg och Dunkers Kulturhus och fortsatte

vidare till Dannmark, där man besökte Karen Blixens hem och till Louisiana med Yoko Ono- utställningen.

Åmåls Teaterförening

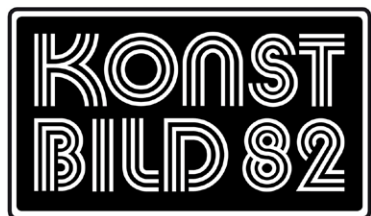

... planerar en resa till Stadsteatern i Göteborg lördagen den 18 januari. Målet är där Pygmalion (förebilden till My Fair Lady) av GB Shaw. Priset för medlemmar är 500:- och för icke-medlem-

mar 600:- Vi säljer biljetter i Stadsbiblioteket, Åmål, den 8 december (julskaftningssöndagen). Julklappstips!

Möt våren i Amsterdam

Konstbild 82 planerar en resa till Amsterdam den 26/4 - 1/5 2014. Amsterdam har satsat på ett makalöst museikvarter

med nyrenoverade Rijksmuseum, van Gogh-museet och Stedelijk - alla museer i världsklass. Vi åker i vårens och tulpanernas tid för att möta ett rikt utbud av kultur, ta en tur på kanalerna och sitta på några av stans alla uteserveringar.

Vi reser med buss från Åmål och disponerar bus-

sen under hela resan. Professionella guider leder oss på museerna.

Under februari planerar vi ett antal föreläsningar med Björn Carlén om holländsk konst.

Priset på resan är preliminärt 7000:- Anmälningar tas emot nu och i mån av plats även för icke medlemmar i Konstbild.

Ulla Gustafsson
gustafssonulla@hotmail.com
0706581037 eller 0532-14471

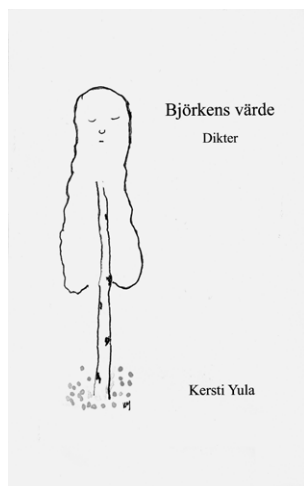

NY BOK!

Anmälan: R. Ingemar Eriksson

Ny diktsamling av Kersti Yula

Kersti Yula har givit ut en ny diktsamling på Geget förlag. Den omfattar 50 sidor med en dikt per sida och ger ett brett urval ur hennes produktion.

Kersti har en förunderlig förmåga att i några korta strofer fånga en stämning, ett skeende eller en livsgåta. Hon låter gärna naturen bli scenen för de stora frågorna och demonstrerar utan stora ord dess läkande kraft.

Hennes humor är kärv och knivskarp och pekar tydligt som en laserstråle ut väsentligheterna i till-

varon.

Ibland blir hon trotsig och bjuder motstånd: "Låt oss föda en ny, en gud som vill oss väl mera påtagligt." Ibland resignerar hon: "kroppen sänder trötthetssignaler. Jag lägger den på sängen. Försiktigt." Ibland hopp: "Ge mig glädjen åter, den på djupet porlande. Kort sagt: Gör mig levande."

Kersti har tidigare på Ord&visor förlag givit ut en diktsamling och böcker om språk och skrivande.

Samlingen kostar 80 kronor och finns att köpa i Bokhandeln eller via KEYmur@spray.se

BJÖRKENS VÄRDE

*Björken är guld värd
och det vet den.
Redan i juli
bereder sig björken
att offra sin rikedom.
Generöst låter den sedan
mynten falla
i gyllne drivor
tills den står där
medellös
naken och frysand.*

*Naturen är inte rättvis.
Gud är inte rättvis.
Varför valdes just björken ut
till denna utlämnande roll?
Det undrar du kanske
men får inget svar.*

*Björken undrar inte.
Den bara låter löven falla.*

MÖRK FOND

*Vassens kalligrafi:
gyllene skrift
mot det svarta vattnet.
Dagarna blir mörka och korta.
Men vassen lyser
som om den ingenting visste.*

UTAN RÖTTER (till näckrosens lov)

*Jag kände mig aldrig hemma någonstans.
Därför kände jag mig hemma överallt.
Rotlös flöt jag omkring.
Man kan inte sitta fast i botten
om man ska anpassa sig
till det oväntade
och vara beredd.
Det får ni väl hålla med om ändå,*

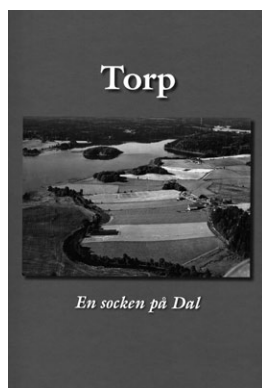
*alla ni släktforskare, historiker,
arkeologer,
för att inte tala om
psykoanalytiker.
Gå till botten med allt,
söka rötterna är vad ni vill.
Gå till botten kommer ni också att göra.
Tro mig.*

NYA BÖCKER!

Anmälan: Monica Åhlund

Torp – En socken på Dal

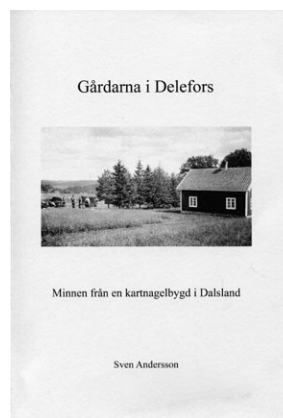

Utgiven av Föreningen Torps sockenbok. Arbetet har utförts av ett 20-tal deltagare i studie-cirkelform. Redaktör har varit Ingemar Lindhe. Boken inleds med en översiktlig beskrivning av socknen samt av forntiden i Torp. Därefter följer gårdarna i alfabetisk ordning. På varje gård nämns först alla olika namnformer gården haft genom åren och sedan hur många brukningsdelar där fanns på eko-

nomiska kartan från 1890-talet. Sedan följer domboksutdrag som gäller gården och därefter en beskrivning av vilka som bott på varje fastighet under 18- och 1900-talen. Kartbeskrivning till varje gård och många bilder. Sedan alla de 32 gårdarna beskrivits följer artiklar om exempelvis skolan, kyrkan, Lelängenbanan, vägar, post, soldater, jord- och skogsbruk, el och tele, emigration, föreningar, företag, affärer, idrott, seder och bruk m.m.

Boken omfattar drygt 650 sidor och kan beställas genom Ingemar Lindhe, 0528-71468.

Gårdarna i Delefors

Minnen från en kartnagelbygd i Dalsland. Författad av Sven Andersson. Han var född 1927 och avled 2007. Sven Andersson var professor i fysiologi vid Göteborgs universitet. Han blev internationellt känd bland annat genom en ny teori om hur elektriska vågor uppkommer i hjärnbarken men mest känd blev han genom sin forskning om smärtans mekanismer.

Boken om Delefors arbetade han med under sina senare levnadsår. Den beskriver gårdarna och folket i hans hembygd, Delefors i Gesäters socken i Dalsland, ägarförhållanden och levnadsvillkor under 1930-1940-talen. Hans barn- och ungdomstid, grannarna, torpare och backstugusittare, tröskning och skogsarbete, kvern och såg.

Boken har givits ut av hans fru på eget förlag och kan beställas genom: Margareta Andersson, Rexegatan 1, 442 32 Kungälv.

E-post: margareta.andersson@minmail.net

NY BOK!

Anmälan: Maj-Lis Dolk

Onda dagar av Robert Wangeby

November 1963. Mörkret har tidigt lägrat sig över småstaden, asfalten blänker regnvåt. Det är natt i Åmål. Än så länge vet bara en person vilket drama som tilldragit sig i en liten stuga i närheten av Väneren. Mördaren!

På morgonen nästa dag märker en av grannarna att det inte syns något livstecken från stugan i närheten där fiskaren Bruno Olsson bor ensam. Han är en försynt och stillsam människa och lever sitt eget liv med att fiska och samla skrot. Två grannar, den ena har nyckel, går in för att se hur det står till med Olsson. Väl inne i huset möts de av en fruktansvärd syn. Badande i sitt eget blod ligger han framstupa på golvet, död. Han är iklädd blåkläder, tröja och gummistövlar. När polis kommit till platsen upptäcker de att plånboken, portmonnän och nycklarna är borta. Frågorna hopar sig: vem besökte Olsson på kvällen, vad gällde ärendet, vad hade besökaren och fiskaren haft för relation? Spekulationerna blev många, det sades att han var en förmögen man och att han lånade ut pengar mot ränta. Rykten surrade i staden, många kallades till förhör men mordet förblev ouppklarat och är så än i dag.

Olsson efterlämnade en dotter och i dödsannonsen några dagar senare kan man läsa versen som lyder: "sov gott käre far i gravens ro, hav tack för din kärlek, din möda och tro".

Femtio år har nu gått sedan händelsen och den har fastnat i minnet hos många Åmålsbor. Hos Robert Wangeby, uppvuxen i staden har tanken på att skriva om det som hände då för länge sedan, han var inte ens född då, legat och grott.

Nu har han debuterat med sin roman *Onda dagar*, som inte alls behandlar händelsen som sådan, utan är en psykologisk berättelse utifrån den fiktive mördarens tankar. Han benämns Jonsson och är i boken en äldre som tillbringar sina sista dagar på ett äldreboende där dagarna känns långa och tankar kommer och går om livet han levte. "När jag ser tillbaka på det liv jag levat är det som en pendling mellan vad som går för sig och inte går för sig. Men varför vissa saker går för sig och inte andra är inte lätt att begripa. Ännu svårare att begripa varför vissa saker inte går för sig för vissa, men mycket väl går för sig för andra."

Boken ställer många frågor om livet på sin spets och behandlar dem ärligt och rakt på sak. Tankar knackar på utan att be om ursäkt och manar till eftertanke. "Det är synd om människorna" som en annan författare sade en gång för länge sedan!

Tyst faller mörkret

I slutet av november släpps boken Tyst faller mörkret av Karl-Erik Andersson på eget förlag. Karl-Erik Andersson har bland annat medverkat vid Dalslands Litteraturförenings Novell dagar 2010 och 2011. Boken innehåller noveller, kåserier och berättelser från Dalsland med omnejd under titeln Tyst faller mörkret.

– Att ge ut en novellsamling på eget förlag är en utmaning, ett vågspel, säger Karl-Erik Andersson. Men vi dalslänningar är vana att arbeta i motvind.

Bokens längsta berättelse handlar om ett ungt par som med lite annorlunda förutsättningar och trots omvärldens motstånd bildar familj och sätter bo. Handlingen utspelar sig i en bygd med små jordbruk och berättelsens huvudpersoner Helge och Svea hoppas och tror att deras kärlek ska bära dem genom livet, trots ekonomiska påfrestningar och omvärldens kritiska ögon.

En annan novell handlar om luffaren Laxer-Anders Eriksson och hans följeslagare är vandringsmän som möts av skiftande reaktioner från en bygd som har svårt att förstå deras sätt att leva.

Vem har sovit i din säng i natt, är en novell om ett ungt par som tar de första stapplande stegen in i vuxenvärlden till föräldrarnas stora överraskning. Denna novell och novellen Agitatorn framfördes under novelldagarna i Ed.

Boken rymmer också en del kåserier som bland annat skildrar 1960-talets musik, bilköp och olika bilars personlighet. Fordonen köps och brukas, eller om man så vill misshandlas, av en ung och orutinerad förare med färskt körkort och en optimistisk övertro på sin egen körförmåga och på de skamfilade fordonens förmåga att fungera.

Tyst faller mörkret är resultatet av ett liv i skrivandets värld.

– Det skrivna ordet har genom åren betytt oerhört mycket för mig, säger Karl-Erik Andersson. Det här kanske är ett sätt att försöka ge tillbaka lite av allt det som litteraturen har gett till mig.

Bokens pris är 200 kronor.

Boken kan beställas genom telefon 073 043 14 79 eller email: k-e.andersson@telia.com.

Även hemsidan: karlerikandersson.se.

I slutet av november släpps novell- och kåserisamlingen Tyst faller mörkret av Karl-Erik Andersson från Ed.

Foto: Tilda och William Andersson.

"Att bli äldre är inte att förstå mer, det är att veta att det finns mer att förstå."

"Skönheten, det vill säga det litterära, filtret genom vilket världen betraktas, skänker hopp åt det hopplösa, värde åt det värdelösa, mening åt det meningslösa."

Karl Ove Knausgård

Nobelpristagare från Canada och Polen

Krystyna Skjelfors - Bibliotekarie i Färgelanda

Den ständigt Nobelpristippade Alice Munro blev årets vinnare. Hon är min favorit sedan länge. Jag gillar noveller, den snabba och spännande utvecklingen som kretsar kring en händelse och ofta en överraskande avslutning med finesse. Jag har ofta rekommenderat Munros novellsamlingar till mina låntagare med bättre eller sämre gensvar. Munro är utan tvekan "den samtida novellkonstens mästare". Det finns flera novellsamlingar både på svenska och på engelska i våra dalsländska bibliotek. För mycket lycka, *Kärlekens vägar* och den senaste på svenska *Brinnande livet* gör ingen läsare besviken.

Polen, mitt hemland, har haft fyra pristagare genom åren. Redan år 1905 fick Henryk Sienkiewicz Nobelpriset "på grund av hans storartade förtjänster som episk författare". *Quo vadis* om den tidiga kristna kyrkan i Rom blev hans internationella genombrott. Redan som gymnasieelev var jag tvungen att läsa flera tusen sidor av Sienkiewicz, hans trilogi *Med eld och svärd*, *Syndafloden* (historisk roman från svensk-polska kriget 1655-1657), *Den lille riddaren*, dessutom *Korsriddarna* samt *I öknen och djungeln* (en äventyrsroman om två barn som blir bortrövade till Afrika). Alla de titlarna är översatta till svenska, det är gamla upplagor som känns väldigt föråldrade men i Polen anses han även idag som den största polska prosaförfattaren och som en patriot. Här ska det tilläggas att han verkade i den tiden då Polen var delat mellan Ryssland, Österrike och Preussen och inte fanns på kartan.

Wladyslaw Reymont fick Nobelpriset år 1924 "för hans stora nationalepos *Bönderna*". Till min stora förvåning har jag konstaterat att Färgelanda bibliotek i sitt bestånd har de fyra delarna av *Bönderna*, dvs. *Hösten*, *Vintern*, *Våren*, *Sommaren*. Jag själv tycker dock mycket bättre om *Det förlovade landet* som utspelas i industrialiseringens epok i min hemstad Łódź. Andrzej Wajda, en polsk regissör har filmatiserat boken. Filmen med samma titel rekommenderas.

År 1980 tilldelades Nobelpriset Czesław Miłosz, då exilförfattare "som med kompromisslös klarsyn tolkar människans utsatthet i en värld av starka konflikter". Jag började läsa Miłosz först när jag flyttat till Sverige och fick tillgång till exillitteratur på polska. I Polen var han inte utgiven då. År 1951 sökte han politisk asyl i väst, därefter blev han

struken från den polska utgivningen.

År 1986 medan jag studerade på Bibliotekshögskolan i Borås hade jag studentpraktik i Universitetsbibliotek i Łódź. Där såg jag exillitteratur på polska, bl.a. Miłosz. Dessa böcker brukade komma till biblioteket som gåvor. Ofta stoppade censuren sändningarna redan i tullen, speciellt som de innehöll litteratur kritiserande sovjetregimen. De böcker som censuren släppte hamnade i biblioteket bakom galler som så kallad reserv. Endast förtrogna forskare fick möjlighet att låna dessa efter att bibliotekets ledning gett tillåtelse. Tänk att även Färgelanda bibliotek bidrog till att försörja Universitetsbiblioteket i min hemstad med förbjuden litteratur. Jag brukade få exillitteratur från en organisation i Paris kallad *Kultura*, packade som paket, stämplade med Färgelanda biblioteks stämpel som avsändare och skickade på min bekostnad. Böckerna brukade komma fram, nu är de tillgängliga för alla. Hoppas det är preskriberat att jag har använt bibliotekets stämpel för sådana ändamål. Dalslands bibliotek har flera av Miłosz romaner och diktsamlingar på svenska. Mest uppskattar jag *Maktövertagandet* och *Mitt Europa*.

Jag vill också starkt rekommendera poesi av nobelpristagaren från 1996 Wisława Szymborska "för en poesi som med ironisk precision låter det historiska och biologiska sammanhanget träda fram i fragment av mänsklig verklighet". Hennes sista diktsamling på svenska *Nog nu* med en personlig efterskrift av Anders Bodegård är fantastisk.

"Förståelsen av enstaka ord och begrepp var en *petitess*, en försumlig bagatell i läsandet, det var som oliven i drinken för en alkoholist, ett onödigt hinder för det väsentliga."

Bodil Malmsten

Nobelnovelltävlingen på Bengtsgården

Maj-Lis Dolk

För 16:e året skriver eleverna på Bengtsgården i Bengtsfors noveller inför Nobelnovelltävlingen. Tävlningen är öppen för alla elever i årskurserna 6-9. Eldsjälen bakom detta projekt är läraren Birgitta Hellman. Sponsor för tävlingen är Rotary. I juryn finns även Rotary representerat och övriga ledamöter är lärare och några elever. Fem priser delas ut, penningpriser mellan 500 -100 kronor, blommor och diplom. Sist men inte minst ära och berömmelse!

I år är temat "*Gör någon glad – förändra liv*", vilket också är tema för Rotary internationellt. År 2012 var temat "*Väggen berättar*" med inspiration av Caroline Falkholts väggmålning. Då kom 86 bidrag in och glädjande nog, säger Birgitta, deltog många pojkar, även om flickorna dominerade. Arbetet med novel-lerna sker, för eleverna, mestadels på fritiden. Efter 2 december startar juryarbetet, uttagningen sker i etapper och stannar så småningom vid fem pristagare. Emellertid får ingen veta resultatet förrän fredagen som ligger närmast i tid för Nobeldagen 10 december. Då sker den högtidliga prisceremonin, som inleds med trumpetfanfar. Så läses motivering-arna för de fem och i fotoblixtars sken och elevernas applåder får pristagarna sin belöning!

Josefin Almqvist och Sarah Viktorsson, 8 C på Bengtsgården, skriver noveller under temat "*Gör någon glad - förändra liv*". Foto Birgitta Hellman.

Förra årets vinnare heter Linnéa Mattsson och gick då i årskurs 6. Hennes vinnande bidrag "*Dialog*", dock i förkortad form, finns att läsa nedan. Nämnas kan även att årets vinnare till Lilla skribarstipendiet som delas ut av Dalslands Litteraturförening tillföll en elev från Bengtsgården!

DIALOG

Linnéa Mattsson

Jag satt i den kalla vita stolen, på intensivavdelningen på ett av Londons sjukhus och väntade på det tunga beskedet. Varje gång jag blundade såg jag mig själv ligga därute i det iskalla vattnet.

Jag minns hur jag låg där ute i vattnet och desperat letade efter Robert, och när jag sedan hittat hans livlösa kropp under ytan var det som om tiden stannade, och nu satt jag här utan att veta om jag någonsin skulle få träffa honom igen...

Han fick inte vara död, det var säkert bara en hemsk mardröm och när som helst skulle jag vakna upp ur den. Men innerst inne visste jag att det inte var någon dröm och jag skulle aldrig vakna upp...

Efter några timmars väntan, vilket kändes som en evighet, kom till slut en sköterska för att berätta hur det låg till. Jag såg på hennes min att det inte var några goda nyheter hon hade att komma med.

Jag fick en stor klump i halsen som bara växte och växte desto närmare hon kom, till slut kändes det som om jag nästan inte kunde andas. Sköterskan såg på mig och tvekade, men hon visste att hon var tvungen att berätta det för mig. När sköterskan hade kommit ända fram till mig blev allting svart för ögonen, jag såg ingenting, jag hörde ingenting och jag kände inte längre stolen jag satt på.

Helt plötsligt kände jag en hand på axeln, jag hoppade till. Jag vaknade upp ur min trans med blixtrande huvudvärk som sprängde i huvudet. Jag såg sköterskan sakta gå tillbaks till sitt rum. Jag förstod att han var borta nu, jag skulle aldrig få se honom igen. Det kändes som om hjärtat exploderade i bröstet på mig och jag kände en tår sakta rinna ner för min kind.

...

forts. nästa sida

Det kändes nästan som om jag inte längre hade någon anledning att leva, inte utan honom. Den enda anledningen till att jag stannade kvar var mamma, om jag försvann så skulle hon bli helt förstörd, hon hade ju redan förlorat pappa och om hon förlorade mig också så skulle hon bli helt ensam.

...

När jag kommit en bit märkte jag att jag var på väg ner mot havet. När jag kommit närmare tyckte jag att jag skymtade någon stå där ute i vattnet. Jag började springa ner mot havet. Det var han! Det var Robert som stod där ute i vattnet. Jag hörde han ropade mitt namn. Jag tog ett steg ut i vattnet och kände fötterna bli blöta. Nu stod han bara några centimeter ifrån mig. Han lyfte sin hand och smekte min kind. Han drog mig med längre ut. Jag var trygg.....

TRYCK REKLAM

 **NIKlassons
TRYCKERI**

Odengatan 40 • Mellerud
Tel. 0530 - 360 90
www.niklassonstryckeri.se

VILL DU LÄSA MER AV ANITA?

Då kan du gå in på "bokcirklar.se" och klicka på "gästbloggar". Hon är inbjuden av Stockholms Länsbibliotek att under två veckor i november vara en av deras gästbloggare.

Gunilla G

ANITAS krönika

REDAN MITT I NOVEMBER!

Det sägs att det inte är tiden som går, den står stilla. Det är vi människor som rusar fram i en ökande hastighet. Fort går det i alla fall, snart är det jul.

Nu så här på hösten är det lite lågsäsong i Bokdagarna.

Författarkvällarna är slut för i år och nästa års program är inte klart ännu. Vi jobbar ihop med Forum för Poesi o Prosa som kommer med förslag på ett antal författare som vi väljer mellan. Vi väljer två författare vid varje tillfälle, en mycket känd och en mindre känd. På så vis får vi nya spännande bekantskaper bland nya spännande författare.

Våra Författarkvällar är alltid den första torsdagen i månaden, kanske inte alltid varje månad. Allt om vårens program finns så småningom att läsa på vår hemsida www.bokdagaridalsland.se

Samarbetet med Forum för Poesi och Prosa har vi haft i tio år nu. Förra året, 2012, tog kvällarna fart och publiken strömmade till. Det är vi väldigt glada för.

Men om det nu är lågsäsong på den publika delen av vår verksamhet är det verkligen inte det "bakom kulisserna"! Det är nu vi skickar ansökningar om pengar till olika håll och det är nu vi biter på naglarna i spänd förväntan på svaren! Inte förrän vi har fått svaren och vet vad vi har för ekonomi kan vi börja planera för nästa år.

Vi har en hel del möten i vårt kansli och även snart ett studiebesök från Lidköping. Det är studenter som läser "Turism och regional utveckling" som hört av sig och vill komma och lyssna till våra framtids tankar. Både smickrande och spännande. 24 stycken kommer och vi har 15 stolar! Men det mesta brukar lösa sig.

Vi ska också delta i ett par seminarier, som ordnas i Göteborg av VG Regionens Kultursekretariat. Ett som också handlar om Kulturturism och ett som handlar om mikrofinansiering. Sen är november slut och vi har rusat igenom även den månaden!

När jag skriver nästa krönika går vi mot våren!

Nu är det dags att önska er läsare av Korppluggen
GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

Anita

Dalslandslitteratur

Hos oss har vi en egen avdelning för Dalslandslitteratur där vi försöker att ha all tillgänglig litteratur med anknytning till Dalsland på hyllan.

Vi köper även in antikvariska böcker om Dalsland, så söker du en gammal bok som är slut på förlaget - Hör med oss!

*Affären som
har lite tur!*

Åmåls Bok- & Pappershandel

Cityhuset • Tel 157 70, Fax 188 89 • www.amalsbokhandel.se

Grafisk formgivning och illustration t ex bokdesign, logotyper, broschyrer, annonser, affischer, bilder och en och annan hemsida

Hör av dig om ditt projekt till Åsa Carlsson

070-664 75 59

info@asacarlsson.se

www.asacarlsson.se

Åmål

asacarlsson.se

Bild & Grafisk form

Åmåls KULTURHUS BIBLIOTEK | ARKIV | KONSTHALL

Kungsgatan 20, 662 31 ÅMÅL, 0532 171 07, 171 02
www.amalskulturhus.se - biblioteket@amal.se

*Upplev litteratur, konst och
historia i rofylld miljö
mitt i Åmåls centrum!*

Julskyltsöndag 8 december

Vi har öppet kl 14-18

Vi får besök av Åmåls Lucia och
författaren Susanne Nissinen

**GOD JUL &
GOTT NYTT ÅR**

ÅMÅLS KOMMUN
www.amal.se

Lokala nyheter i över hundra år

PD Provinstidningen

0532-123 80

För hemma- kontoret:

**Datorer • Service
Tillbehör • Förbrukningsvaror
Datorhjälp**

Gågatan, Åmål, 0532-101 43
www.micromega.se

MICROMEGA
Data/IT för alla - globalt och nära Dej!

Dalslands Sparbank

För andra banker
är vår region en
liten del av Sverige
- för oss betyder
den allt.

dalsbank.se

Vår vision:
Ett attraktivt
Dalsland i tillväxt

VI HAR DET DU BEHÖVER!

Bläckpatroner till skrivare
Kopieringspapper • Usb-minne
Souvenirer m.m.

Bokhandeln i Mellerud

Storgatan 16 • Tel. 0530-100 69
mona.christiansson@telia.com

- **Hälsokost**
- **Kosttillskott**
- **Naturmedel/
Naturläkemedel**
- **Biologisk kosmetika**
- **Akupunktur**
- **Friskvård**

HÄLSOSHOPEN

Storgatan 16 - MELLERUD
Tel: 0530 - 101 00

BALDESNÄS HERRGÅRD

Boende • Restaurang
Gästhamn • Arrangemang

0531-412 13, 412 44
info@baldersnas.com • www.baldersnas.com